

Spis treści

Przedmowa (Zbigniew S. Herman)	7
Vorwort (Zbigniew S. Herman)	9
Wstęp (Antoni Barciak)	11
Einleitung (Antoni Barciak)	13
Ewa Chojecka, <i>Katowice – miejsce wielorakich form pamięci górniczego dziedzictwa</i>	15
Dorota Simonides, <i>Dziedzictwo kulturowe górniczego stanu</i>	21

Dzieje szkolnictwa i oświaty na Górnym Śląsku

Marek Cetwiński, <i>Tradycje górnicze w historiografii polskiej</i>	32
Zdzisław Jedynak, <i>Górnictwo węglowe w części obecnych Katowic wchodzącej w skład pszczyńskiego państwa stanowego (do początku XX wieku) ...</i>	49
Lech Szaraniec, <i>Górnictwo węglowe w rejonie Janowa, Roźdzenia i Szopienic</i>	57
Zdeněk Jirašek, <i>Sovětské olivy v uhelném hornictví Slezska na přelomu 40. a 50. let dvacátého století</i>	65
Kazimierz Miroszewski, <i>Pracownicy przymusowi w kopalniach katowickich (1945–1949)</i>	73
Joanna Tofilska, <i>Wybrane aspekty życia codziennego mieszkańców osiedla górniczego Gieschewald w latach 1908–1924</i>	96
Michał Cieślak, <i>Wpływ kopalni „Boże Dary” na rozwój Kostuchny do 1975 roku</i>	109
Zygmunt Woźniczka, <i>Tradycje górnicze na Górnym Śląsku po II wojnie światowej</i>	122
Monika Bortlik-Dźwierzynska, <i>Wybrane kierunki działań katowickiego aparatu bezpieczeństwa w zakresie „ochrony” przemysłu węglowego w latach 1945–1956</i>	142
Grzegorz Bębniak, <i>Ernst Ebbinghaus – od górnika do freikorzysty</i>	161
Stefan Gierlotka, <i>Lampy osobiste w górnictwie i ich historia</i>	173
Anna Latko, Przemysław Naparlik, <i>Kamienie graniczne pól górniczych z terenów współczesnych Katowic</i>	184

Górnice tradycje w Katowicach

Tomasz Nawrocki, <i>Murcki jako społeczność górnicza</i>	207
Marian Grzegorz Gerlich, <i>Mitologizacja górnośląskiej subkultury górniczej w dyskursie potocznym przełomu XX/XXI wieku</i>	228

Halina Gerlich, „O powinnościach niewiasty”, czyli wizerunek kobiety w kulturze obyczajowej środowisk górniczych	248
Magdalena Sztandara, Zarejestrowana codzienność. Fotografie rodzin górniczych z XX wieku	268
Zenon Szmidtke, Małżeństwo górnicze – Aleksander Ciszewski i Kamila ze Skoczylasów	278
Aldona Skudrzyk, Wspólnota śmiechu – tradycja w dowcipie śląskim	288
Krystyna Turek, Tematyka śląskich pieśni górniczych	298
Danuta Krzyżyk, Językowy obraz górnika w tekstach piosenek śląskich ...	314
Andrzej Wójcik, Górnicy środowiska katowickiego w zorganizowanym ruchu muzycznym na Śląsku (1910–2010)	330

Tematy górnicze w sztuce

Irma Kozina, Przemysłowiec i górnik w kulturze Katowic w XIX i XX wieku	344
Barbara Szczyпка-Gwiazda, Górniczy stan niech żyje nam. Uwagi o grafice propagandowej lat siedemdziesiątych XX wieku	351
Aneta Borowik, Motywy górnicze w sztukach plastycznych XX wieku ...	357
Beata Piecha van Schagen, Ołtarze świętej Barbary jako wyznaczniki świętości miejsca i czasu w przestrzeni kopalnianych cechowni	373

Varia

Dorota Świłała-Trybek, Tradycje i współczesne wierzenia przepowiadające tragedie w kopalniach	383
Jan F. Lewandowski, Temat górniczy w polskim filmie fabularnym	397
Antoni Steuer, Górnicze kluby i koła sportowe w Katowicach w latach 1945–1989	408
Wystąpienia panelowe	436
Sprawozdanie z dyskusji (Aneta Bryłka)	440

Aneksy

Program konferencji	442
Konferencje naukowe w rocznice nadania Katowicom praw miejskich	446